

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

SRP

СРПСКИ ЈЕЗИК

ШКОЛСКИ ЕСЕЈ

SRP IK-2 D-S038

SRP.38.SR.R.K2.16

35645

12

Празна страница

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не пишите школски есеј док то не одобри дежурни наставник.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кеси.

Испит траје **150** минута.

У овом делу испита напишите школски есеј следећи приложена упутства и смернице.

Школски есеј треба имати од **300** до **400** речи.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Школски есеј обавезно напишите на листу за уредно писање.

Користите искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Пишите читко. Школски есеј бодоваће се с нула (0) бодова ако је писан нечитко или великим штампаним словима. Ако погрешите приликом писања, погрешке ставите у заграде, прецртајте их и означите скраћеним потписом. **Забрањено је потписати се пуним именом и презименом.**

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 16 страница, од тога 4 празне.

Српски језик

Школски есеј

Пажљиво прочитајте наведени текст и смернице за писање школског есеја.
Свој школски есеј обликујте као заокружену целину с **уводом, разрадом и закључком**.
Пазите да Ваш школски есеј буде **правописно и граматички тачан**.
Све смернице морају бити узете у обзир приликом писања есеја.
Редослед понуђених смерница не обавезује Вас у обликовању школског есеја.

Проклета авлија (одломци)

Управник ове чудне и страшне установе је Латиф-ага, звани Карађоз. Тај надимак му је одавно постао право и једино име и под тим именом је познат не само овде него и далеко изван зидова Проклете авлије. Он је и својим изгледом и свима својим особинама њено оличење.

(...)

Од самог почетка Карађоз је „радио изнутра”. По том свом необичном начину рада он је био и много гори, тежи и опаснији, и у извесном смислу, понекад бољи и човечнији од ранијих управника. Од бескрајног и неухватљивог преплитања тих супротности састојао се његов необични однос према Авлији и целом оном људству које је као спора, мутна река пролазило кроз њу. Ни најстарији и најлукавији гости Проклете авлије нису могли ухватити краја ни конца тој Карађозовој игри, која је била потпуно лична, пуна неочекиваних и смелих обрта и смицалица, врло често у противности са свима правилима полицијског рада и поступања и са општим друштвеним обичајима и навикама. Већ прве године он је стекао свој надимак Карађоз. И заиста је та Авлија и све што је са њом живело и што се у њој дешавало била велика позорница и стална глума Карађозовог живота.

Рано прегојен, космат и тамне пути, он је рано и остарео, бар наизглед. Али је његов изглед могао да превари човека. Са свих својих сто ока тежине, он је, кад би затребало, био жив и брз као ласица, а његово тешко и млохаво тело развијало је у таквим тренуцима биковску снагу. Иза поспаног и као мртвог лица и склопљених очију крила се увек будна пажња и ђаволски немирна и довитљива мисао. На том лицу тамномаслинасте боје није никад нико видео осмех, ни онда кад би се цело Карађозово тело тресло од тешког унутарњег смеха. То лице је могло да се стеже и растеже, мења и преображава, од израза крајњег гнушања и страшне патње до дубоког разумевања и искреног саучешћа. Игра очију у том лицу била је једна од великих Карађозових вештина. Лево око било је редовно готово потпуно затворено, али се између састављених трепавица осећао пажљив и као сечиво оштар поглед. А десно око било је широм отворено, крупно. Оно је живело само за себе и кретало се као неки рефлектор; могло је да изађе до невероватне мере из

Српски језик

Школски есеј

своје дупље и да се исто тако брзо повуче у њу. Оно је нападало, изазивало, збуњивало жртву, прикивало је у месту и продирало у најскровитије кутове њених мисли, нада и планова. Од тога је цело лице, наказно разроко, добивало час страшан час смешан изглед гротескне маске.

(...)

Лице младића, меко, мало подбуло, бело и бледо оним собним бледилом, друкчије од свега што се овде могло очекивати, обрасло у риђу, пахуљасту браду од десетак дана и оборене, нешто светлије бркове. Истицали су се велики, болеснички и попут убоја тамни колути из којих су, сјајне од влаге и ватре, гледале модре очи.

(...)

Дечак, који се звао Ћамил, био је леп (мајчина лепота, само у мушком виду) и паметан и добро развијен, први пливач међу друговима и победник на свима рвањима. Али врло рано стао је да занемарује игре и забаве својих вршњака. Све се више предавао књизи и науци, а отац га је у том подржавао, набављао му књиге и учитеље, омогућавао путовања.

(...)

После тога Ћамил је провео две године на неким студијама у Цариграду. Вратио се у Смирну измењен и много старији на изглед. И ту се нашао усамљен. Од Грка га је делило све а са Турцима везивало мало шта. Вршњаци са којима је још пре неколико година проводио време у игри и забави били су већ туђи и далеки као да су људи другог нараштаја. Постао је човек који живи са књигама.

(...)

А лањске године стали су по Смирни да круже чудни гласови, неодређени и нејасни шапат да су Тахир-пашином сину књиге удариле у главу и да са њим није добро и није све у реду. Говорило се да је, проучавајући историју турске царевине, „преучио“ и, замишљајући да је у њему дух неког несрећног принца, почео да верује да је и сам неки несрећни султан.

Иво Андрић

Српски језик

Школски есеј

Смернице за писање

1. Представите стваралаштво Иве Андрића у контексту књижевноисторијског периода којем припада.
2. Одредите тему, место и време радње у роману.
3. Прикажите ликове Карађоза и Ћамила и упоредите их.
4. Објасните друштвено-историјску симболику авлије.
5. Образложите своје тврдње и поткрепите их одговарајућим цитатима.

SRP IK-2 D-S038

00

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Лист за уредно писање

03

Празна страница

Празна страница

Празна страница

